

W.N.H. van der Vorm

Rotterdam, 3 maart 1897 - Rotterdam, 15 februari 1963

William Nicolaas Henry van der Vorm werd in Rotterdam geboren. In deze stad groeide hij op, studeerde hij aan de toenmalige Nederlandsche Handelshogeschool en trad hij, als 22-jarige, in dienst van het familiebedrijf, de Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij. Onder de leiding van zijn oom Willem van der Vorm werd hij voorbereid op het fungeren als leider van een onderneming en werd hij ermede vertrouwd gemaakt hoe en op welke wijze beslissingen te nemen en verantwoordelijkheid te aanvaarden. In deze omgeving was het ook dat hij leerde niet meer dan het praktisch bereikbare na te streven, een doelstelling, die hem in zijn later leven steeds tot richtsnoer zou zijn. Na uitgezonden te zijn naar verschillende kantoren in het buitenland en een bezoek te hebben gebracht aan New Vork, aanvaardde hij niet de verwachte terugreis, doch - hij kon het achteraf met zoveel smaak vertellen - werd hij alleen achtergelaten met de opdracht "binnen enkele weken" kantoorroimte te huren, personeel aan te nemen en een bijkantoor te openen en tot leven te brengen. Toen hij zich van deze opdracht goed had gekweten en zijn sporen had verdiend, keerde hij naar Nederland terug. In 1931 werd hij in de directie van de Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij opgenomen. De economische crisis van de jaren 1929/1933 teisterde toen ons land, de werkloosheid had onrustbarende vormen aangenomen en verantwoordelijke leiders uit werkgevers- en werknemerskringen (Goudriaan en Brautigam) zochten gezamenlijk naar nieuwe vormen van praktisch overleg. De kwaliteiten van de jonge Van der Vorm en evenzeer zijn sociale belangstelling waren ook buiten de onderneming van de S.S.M. niet onopgemerkt gebleven. Al spoedig werd hij benoemd tot lid van het bestuur van de Bond van Werkgevers in de Koopvaardij en tot voorzitter van de groep Kustvaart en Geregelde Lijnen Korte Vaart. In 1935 volgde zijn benoeming tot voorzitter van deze bond; hij bleef dit tot 1942, toen de bond op last van de bezetter werd gelijkwideerd. In de oorlogstijd heeft Van der Vorm tezamen met wijlen Willem Ruys veel voorbereidend werk verricht om na de bevrijding tot nauwere samenwerking van de werkgeversbonden in de koopvaardij te komen. Dit streven heeft geleid tot de oprichting in 1946 van de Stichting Raad van Bestuur voor de Zeevaart, van welke instelling Van der Vorm tot 1956 voorzitter is geweest.

Een nauwkeurige opsomming van alle bestuursfuncties, die Van der Vorm verder op het terrein van de scheepvaart heeft bekleed, zou het bestek van dit geschrift te buiten gaan. Laat ik ermede volstaan te vermelden dat hij bij de totstandkoming van de Bedrijfsvereniging voor de Koopvaardij, het Alge-meen Ziekenfonds voor Zeelieden, het Bedrijfspensioenfonds een voorname rol heeft gespeeld en aldus de sociale zekerheid voor de zeevarenden krachtig heeft bevorderd. Hij was ook de leidende figuur in de onderhandelingen met de overheid en de werknemersorganisaties over de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de zeevarenden. De belangen van de reders werden daarbij met grote kracht en bekwaamheid door hem voorgestaan. Treffend is de achting die hij zich niet alleen van de zijde van zijn collegae, doch ook van de bestuurders van de werknemersorganisaties heeft verworven; men wist in hem de strijder "met het open vizier", zoals na zijn verscheiden in het Orgaan van de Centrale van Zeevarenden ter Koopvaardij werd geschreven.

Zo goed als hier te lande gaven ook internationaal de reders hem hun vertrouwen. Zeer belangrijk en verantwoordelijk was het werk, dat hij als vice-voorzitter van "The International Shipping Federation" en voorts in maritieme conferenties van de "International Labour Organisation" heeft verricht. Een scherp en loyaal onderhandelaar werd hij daar genoemd, waarbij ook de eigenschap, waarop ik hierboven reeds de aandacht vestigde, het afwijzen van z.i. irreële verlangens doch het krachtig vasthouden aan het in de praktijk bereikbare, hem steeds tot richtsnoer was. Op het werkgeversbeleid vóór en na de tweede wereldoorlog heeft Van der Vorm zijn stempel gedrukt. Zijn gezag ontlenend aan zijn heldere inzichten, zijn integriteit en zijn zo dikwijls doorbrekende

spontane humor, heeft hij zeer bijzondere verdiensten gehad, waarvoor grote dankbaarheid hem verschuldigd is.

Vele eervolle nevenfuncties werden aan Van der Vorm toevertrouwd; hij was consul-generaal van Denemarken, voorzitter van de Stichting voor Ooglijders, lid van het Curatorium van de Nederlandsche Economische Hogeschool, van het Centraal Sociaal Werkgevers Verbond; daarnaast bekleedde hij belangrijke commissariaten en bevorderde hij het Rotterdamse kunstleven waar zulks hem mogelijk was. Sedert 1955 maakte hij deel uit van het bestuur der Vereniging Nederlandsch Economisch-Historisch Archief. Tenslotte moge ik nog de aandacht vestigen op de functies, welke Van der Vorm bij de Holland-Amerika Lijn heeft bekleed. In 1947 werd hij benoemd tot commissaris dezer maatschappij, in 1950 tot directeur, in 1957 tezamen met W. H. de Monchy tot lid van de Hoofddirectie, in 1960 tot President-Directeur, in 1961 tot President-Commissaris. Groot was de droefenis bij allen, die aan de H.A.L. verbonden waren, toen bekend werd dat deze hoogstaande besluitvaardige en wijze leidsman was heengegaan. In oktober 1962 had hij nog een artikel geschreven in "Samenspel", het orgaan voor het vloot-, wal- en kantoorpersoneel der Holland-Amerika Lijn, bestemd voor het Kerstnummer 1962, waarin ik hem nog eenmaal aan het woord laat: "Om het in de termen van de oude zeilvaart uit te drukken, wij hebben lang met lopende wind en vóór de wind gevaren, nu hebben wij tegenwind. Het ziet er niet naar uit, dat dit spoedig zal veranderen, maar dat wil niet zeggen dat wij dan maar bij de pakken moeten neerzitten; in tegendeel!". Na Van der Vorm's overlijden gingen telegrammen uit aan alle schepen der Maatschappij, waar ter wereld zij zich ook bevonden. De inhoud, welke ik hier iets verkort weergeef, was sober: "Geven met diep leedwezen kennis van overlijden op 15 februari van President-Commissaris William N. H. van der Vorm. Verzoeken half stok vlaggen met Maatschappijvlag en stokvlag tot 17.00 uur scheepstijd". Het was een laatste eerbetoon, gewijd aan de nagedachtenis van de man, die meer dan twaalf jaren met inzet van al zijn krachten voor de belangen van de Maatschappij had gestreden, de rechtschape leidsman, wiens verdiensten en wiens nagedachtenis nog lang in diepe genegenheid en dankbare herinnering zullen voortleven.

J.J. Fokma

Bron: *Economisch-Historisch Jaarboek* 30 (1965) 342-344.